

Runealfabet, fundet i en islandsk Armstol.

(Af Professor George Stephens.)

I vort Museum for nordiske Oldsager findes to mærkelige Armstole af rigt udstaaret Beenved, gjorte i Island. De bleve i Aaret 1843 sendte ned derfra som Gøraering til Finn Magnusen, og han gav dem til Museet. Han har ogsaa beskrevet dem videnskabeligt i „Antiquarisk Tidskrift“, 1843-45, S. 57-64, med vedføjede smukke Kobberstik, samt anført, at de, ihvorvel maaskee noget yngre, give et Begreb om, hvorledes prægtige Stole have seet ud her i Norden i det tolvte og trettedende Hundrebaar. Den ene, som har en Indskrift i Runer og saaledes er den mærkeligste, er ogsaa afbildet i Forsaacs „Nordiske Oldsager“; den er næsten fire Fod bred og to Fod dyb.

I sidstledne September maatte denne Stol tages fra hinanden, for dens fremtidige Bevarelses Skyld. Medens Museets Conservator, Steffensen, var isærd dermed, opdagede han, at et af Smaastykkerne, som havde siddet i Bagklædningen, havde Runer paa den indvendige og hidtil skjulte Side. Arkivar Herbst gav mig venstabeligen Underretning herom, og ved nærmere Undersøgelse

Et i en islandsk Stol fundet Runealfabet.

forvissede jeg om, at disse Stave vare det scandinaviske Runealfabet, ordnede ligesom det latinske ABC. Saaledes have vi i dette Skrideri i Runer et nœagtigt Sideskylt til

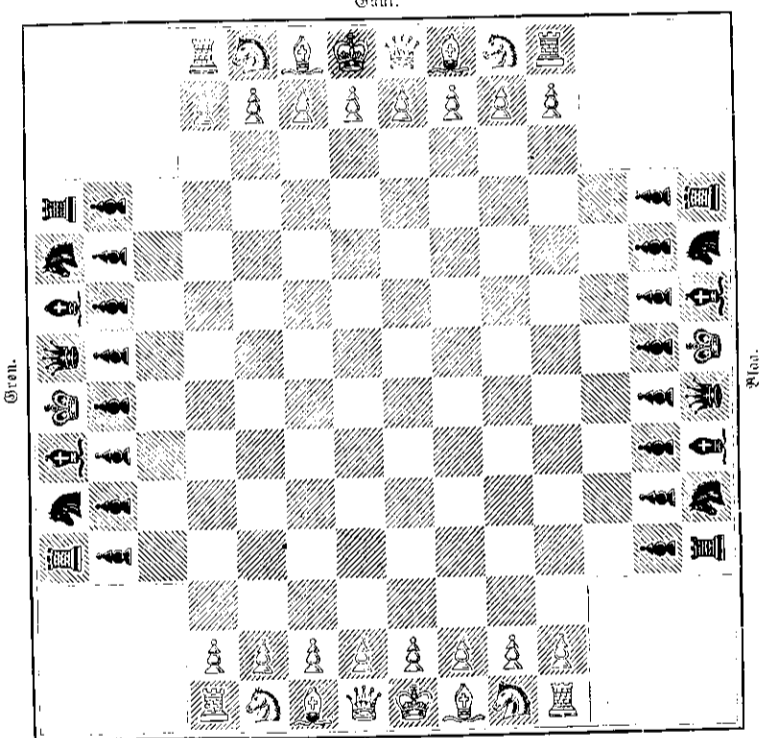
Heris paa, hvor almindelige Runerne vare i de ældste Tider og hvorlunde de langtfra vare „magiske og mystiske“ Bogstaver, der ikkun kendtes af de høiere Classer.

Runealfabetet paa Høvlblokken fra Vie Mose i Byen, fjøndt meget senere i Tiden, efter som denne skriver sig fra det fjerde Hundrebaar efter Christus. Alphabetet, der saaledes havde været skjult flere hundrede Aar indeni denne islandske Stol, og hvis Bevarelse skyldes Conservator Steffensens skarpe Blik og omhyggelige Undersøgelse, er en saa stor scandinavisk Mærkelighed og paa mange Maader saa værdifuldt, at jeg vil fremsette det her, saaledes som det er tegnet og chemityperet af J. Magnus Petersen. Det er aftaget nœagtigt og i Originalens fulde Størrelse.

Runerne ere ristede i tre Linier; den første indeholder ti Bogstaver, fra A til K; den anden fjorten, fra L til S; den tredje viser fire Skriftegn, rimeligvis A til D, af en modificeret Stavrække. I Kanten nedenunder ere Spor af andre Bogstaver: P, Q osv. Saaledes har da her en af Haandværksfolkene møret sig ved, med sit Værktøj at frelse det dengang velbekjendte Runealfabet paa et lille Stykke Træ, som han siden har brugt til at fælde ind i Stolen. Dette er nok et

Skirskak.

For at efterkomme et udtalt Ønske meddele vi her en kort Forklaring af ovennævnte Spil.

I Skirskak ere ligesom i Whist vis à vis'erne Makkere, og Partiet ender, naar to Makkere ere satte mat.

Spillet gaar tilvenstre, og Dronningens Plads er paa venstre Side af Kongen. I de to første Træk maa der ikke slaas nogen Brit. Kongen kan ikke slaas, og en Stak skal respecteres (see Anmærkning). Kongen maa ikke gaae i Slag for en Brit, der tilhører en Spiller, som staar mat. Saalange en Spiller staar mat, maa man ikke slaas nogen af hans Britter, men dette maa først see, naar han, efterat være ubløst af Matten, har havt et skaffrit Træk. Bønderne blive til Officerer, naar de komme ned paa Makkers Officcersrække. Lovrigt gjælde Reglerne for Toffat. — Af

Haandbøger anbefales „Enderlein: Anweisung zum Schachspiele“.

Anmærkning: a) Naar Stillingen er: Hvid Kh5, Gul Lh6 og Blau Th7, og Gul har Trækket, da har han Ret til at flytte sin Løber, men Blau maa da ikke med Laarnet slaas hvid Konge, men maa gjøre et andet Træk, hvorefter Hvid skal afværge Stakken.

b) Er Stillingen: Hvid Kh5, Blau Th7 og Gul Lg6, og Hvid har Trækket, da skal han selv strax afværge Stakken, uden at det kommer i Betragtning, at hans Makkere, der har Trækket for Blau, med sin Løber kan tage blaa Laarn, der byder Stak.

Gaade.

Lidt seer man mig den Bydende ledsage,
Men oftere jeg følger med den Svage;
Vel er jeg stum, dog vil man finde mig
Saa overtalende som fattelig.
Selv sandfæls, jeg lærer Andre sandse
Dg uden Sang og Klang faaer Mungen til at dandse.

Oplosning paa Gaaden i Nr. 439:

Granater.

Oplost af Jire ved Vantbæskinet, Mine i Frederiksberg, N. og S., Frederik W., Elisabeth i S., Sir Denning til F., Tante Christiane. Oplost paa Vers af Dir . . . som „Kanter“ af Elisabeth N. fra R.

Døde.

Professor J. M. Stæd, isønst Landskabsmaler, † 21 Februar i Stockholm, 56 Aar.
Grev de la Ponte de Santa Maria, portugisisk Feltmarskalk, † 10 Februar i Lissabon.

Veirforholdene paa Landbohøjskolen fra den 21. til den 27. Februar incl.

Dato.	Middelvarme (C. °).	Høieste Varme.	Laveste Varme.	Fugtighedsgrad Kl. 2 i pEt.	Vindstyrk.	Mængde i Tønder.
21de . .	2,83	4,3	+0,4	—	27°11,40	—
22de . .	1,73	3,8	+0,8	—	27°10,95	0,73
23de . .	1,69	2,6	1,0	—	27°11,77	1,65
24de . .	2,93	4,9	+1,6	—	27°10,59	0,89
25de . .	3,83	5,7	2,4	—	27°10,32	0,28
26de . .	6,89	8,5	3,6	—	27°10,83	0,48
27de . .	5,83	6,9	4,4	—	27°10,70	—

Anm. Middelvarmen er bestemt ved Jagttagelser Kl. 7, 12 og 11 og Vindstyrken som Middeltallet af Jagttagelser Kl. 8, 10 og 2.

Verdens-Barometret.

Londen	27 Februar.	3 pEt.	Constat . . . 93 1/2.
Paris	26	3	Revised . . . 69. 37 1/2.
Wien	—	5	Metalliques . 58. 90.
Berlin	—	3 1/2	Staats-Sch. 83 1/2.
Kjøbenhavn	28	4	Rgl. Deltag. 88 1/2.

Paa Undertegneds Forlag er udkommen og faaes i alle Boglader:

Udtag af

Kongeriget Danmarks Statistik

ved Marius Gad. — Pris 1 Rd. 32 Sk.
G. E. C. Gad,
Vimmelskafte Nr. 32.

Dampstødte, ægte Kryderier,

tilberedte af de kraftigste rensede Raastoffer. Kryderierne leveres enten i løs Vægt eller i smukke, hensigtsmæssige og billige Glas med Glasprop. Elegante Kryderikasser leveres billigt.

M. L. Møller & Meyer,
Nr. 9. Gothersgades Materialhandel. Nr. 9.

Udgivet af Forlagsbureauet i Kjøbenhavn.

Husholdningsartikler

som Ris, Sago, The, Mandler, Sukat, Citronolie, Citronsaff, Vanille, &c. &c.

M. L. Møller & Meyer,
Nr. 9. Gothersgade. Nr. 9

Cand. polyt. Th. Hamanns saa bekjendte fortrinlige sorte

Daninskriveblæk

i Flasker à 40 Sk., 22 Sk., 18 Sk., 12 Sk og 8 Sk., samt

Danincopierblæk

i Flasker à 60 Sk., 32 Sk, 20 Sk og 16 Sk. faaes i Fabriksudsalget i

Th. Gandrups Bog- og Papirhandel,
St. Kjøbmagergade Nr. 7.

Ægte franske, engelske og tyske Parfumerier.

Extrait'er (Lommeløklæde-Essenser) fra Lubin & Coudray. NB! Original Paafyldning. Eau de Cologne fra Johann Maria Farina; Clementine Martin, Klosterfrau; Johann Anton Farina. Franske Pomader fra Pinaud, Coudray og Flere. Vinaigre de toilette fra Société hygiénique, i 3 forskjellige Størrelser. Extrafine Sæber fra Lubin; Société hygiénique; Coudray, Gellé freres og Flere.

Nr. 9. Gothersgades Materialhandel. Nr. 9.
M. L. Møller & Meyer.

Vadskesvampe

i stort Udvalg fra 4 Skilling til 12 Rd. pr. Stk.
M. L. Møller & Meyer,
Nr. 9. Gothersgade. Nr. 9.